

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบและเผยแพร่การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด คือ เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน เชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน และลำปาง จำนวน 57 ราย และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) และค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) นอกจากนี้การศึกษายังรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวารสาร หนังสือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจนสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ผู้สอบบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบนส่วนใหญ่ประกอบวิชาชีพสอบบัญชีในรูปแบบของบุคคลธรรมดา เป็นเวลา 10 ปี หรือมากกว่า ให้บริการสอบบัญชีและบริการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดที่ตั้งสำนักงานและจังหวัดใกล้เคียง งบการเงินที่ลงลายมือชื่อรับรองในปี พ.ศ. 2547 อยู่ระหว่าง 1-50 งบการเงิน

ส่วนใหญ่จ้างผู้ช่วยผู้สอบบัญชี จำนวน 1 คน โดยผู้ช่วยส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี การจัดหาผู้ช่วยผู้สอบบัญชีจะพิจารณาจากประวัติการศึกษา ความต้องการบุคลากรในการปฏิบัติงานจะพิจารณาจากขนาดและความซับซ้อนของงานตรวจสอบ และการรับลูกค้ารายใหม่หรือคงไว้ซึ่งลูกค้ารายเก่าส่วนใหญ่พิจารณาจากลักษณะของธุรกิจ

ผู้สอบบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบนส่วนใหญ่มีความรู้และความเข้าใจในการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีเป็นอย่างดี มีการปฏิบัติตามการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 220 เรื่อง การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี ทั้งการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีทั่วไปซึ่งประกอบด้วยข้อกำหนดของวิชาชีพ ความชำนาญและความรู้ความสามารถ การมอบหมายงาน การแบ่งงาน การขอคำปรึกษาหารือ การตอบรับงานและคงไว้ซึ่งลูกค้า และการติดตาม และการควบคุมคุณภาพแต่ละงานสอบบัญชีซึ่งประกอบด้วย การสั่งการ การควบคุมดูแล และการสอบทาน อยู่ในระดับมีการปฏิบัติมาก โดยพบว่าการควบคุมคุณภาพแต่ละงานสอบบัญชีมีการปฏิบัติมากกว่าการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีทั่วไป แม้ส่วนใหญ่ไม่เคยประเมินการควบคุมคุณภาพของงานสอบบัญชีตามแบบฟอร์มการประเมินการควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชี

การปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบนจึงสามารถตรวจสอบพบสิ่งที่ผิดปกติดังเป็นสาระสำคัญในงบการเงินและมีความเป็นอิสระในการรายงานสิ่งที่ตรวจสอบพบนั้นได้อย่างถูกต้อง เพียงพอและเหมาะสม ผลงานของผู้สอบบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบนจึงสามารถเชื่อถือและนำไปใช้ประโยชน์ได้

The purposes of this study aim to know and publicize the Quality Control for Audit Work of Certified Public Accountants in Upper North. Data was collected by questionnaires from 57 Certified Public Accountants in 8 provinces which are Chiang Rai, Phayao, Phare, Nan, Chiang Mai, Lamphun, Maehongson and Lampang. The collected data were analyzed and presented by descriptive statistics which are percentage, frequency and means. Besides, this study also aggregates the information from relevant textbooks, journals, and government publications and researchs. The results of this study could be summarized as follows :

The most of Certified Public Accountants in Upper North have been working more than 10 years as a proprietorship. They provide auditing and related services to local audit firm and nearby provinces. During 2004, there are among 1 to 50 certified financial statements.

Most of the audit firms employed an assistant of Certified Public Accountant which graduated in the Bachelor Degree. The recruitment of assistant of Certified Public Accountants were considered with academic record. The needs of operating personnel considered on the audit size and audit work complexity. For the acceptance and retention of clients the audit firms considered on the nature of the clients.

Furthermore, the study showed that most of the Certified Public Accountants in Upper North have a good understanding and knowledge in the Quality Control for Audit Work. They also proceeded the protocol of the Quality Control for Audit Work which is stated in the Auditing Standard Code 220 both quality control in general audit work which compose of professional requirements, skills and competence, assignment, delegation, consultation, acceptance and retention of clients and monitoring, and quality control in individual audits which are direction, supervision and review in high level. This study also found that the quality control of individual audits proceeded in higher level than the quality control of general audit work. Most of the audit firms had never assessed the audit work in accordance with the form of the audit firm and the Certified Public Accountant Self-Assessment.

The Certified Public Accountants in the upper north could detect the material misstatements of financial statements and had independence in finding report accurately, adequate and suitably. Therefore, the performances of Certified Public Accountants in the upper north were reliable and useful.